

STORTINGET

Innst. 169 L

(2018–2019)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Prop. 11 L (2018–2019)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Endringer i markaloven (justeringer av markagrensen m.m.)

Til Stortinget

Sammendrag

Hovedinnholdet i proposisjonen

Klima- og miljødepartementet foreslår i Prop. 11 L (2018–2019) endringer i lov 6. mai 2009 nr. 35 om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner (markaloven).

Lovproposisjonen inneholder endringsforslag vedrørende markaloven § 2 og gjelder rammene for hvilke justeringer av markagrensen som kan vedtas i forskrift. Departementet foreslår at markaloven § 2 endres slik at det blir enklere å praktisere bestemmelsen og gis større forutberegnelighet for kommunene.

Endringen som foreslås, innebærer at dagens bestemmelse om adgang til å foreta innskrenkende justeringer av markagrensen gjennom forskrift deles i to ulike bestemmelser med nærmere angitte vilkår. Det foreslås for det første en bestemmelse om adgang til innskrenkende justeringer der vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Videre foreslås en bestemmelse om mindre innskrenkende justeringer for tilfeller hvor grensen går gjennom boligeiendommer, eller den av andre grunner medfører større praktiske ulemper for forvaltningen av en eiendom, og justeringen ikke er til nevneverdig skade for friluftsliv, idrett eller naturopplevelse.

Proposisjonen inneholder også forslag om endring av markagrensen i Lunner og Nittedal kommuner. Markagrensen foreslås endret slik at ca. 225 dekar tas ut av marka i Lunner kommune og ca. 524 dekar tas ut i Nittedal kommune, i henhold til kommunenes forslag om grenseendringer. I tillegg foreslås det å legge til tre områder i marka på totalt 743 dekar i Nittedal kommune. Områdene er foreslått av kommunen og gjelder del av Berger skog nord for Tumyrhaugen (ca. 479 dekar), område ved Asveien nord (ca. 151 dekar) og Kirkebylia sør (ca. 113 dekar).

Det foreslås i tillegg en endring av markaloven § 10 slik at det gjennom forskrift kan åpnes for bruk av elsykler i utmark innenfor marka. Endringen innebærer at det tilføyes et nytt sjetted ledd i § 10.

Nærmere om forslaget om endring i markaloven § 2

Markaloven ble vedtatt og trådte i kraft i 2009. Markas grenser er fastsatt i loven, og bevaring av grensene er et av formålene med loven, jf. markaloven § 1 første ledd annet punktum. Ved å ta inn sikring av markas grenser som lovformål ønsket lovgiver å hindre at markagrensen ble utsatt for flere mindre grensejusteringer over tid som samlet sett kunne utgjøre betydelige inngrep i marka. Loven inneholder en hjemmel for å justere markagrensen gjennom forskrift, jf. § 2 annet ledd. Bestemmelsen åpner for at grensen både kan innskrenkes og utvides gjennom forskrift.

I september 2015 ble markagrensen justert 47 steder i 11 kommuner. Endringene ble gjort på bakgrunn av innspill fra kommunene og gjaldt hovedsakelig mindre områder som ikke var i konflikt med friluftsliv eller naturverdier. I forbindelse med vedtaket ble det varslet at regjeringen planla å fremme en egen sak til Stortinget hvor det blant annet skulle vurderes ytterligere gren-

sejusteringer særlig av hensyn til klimavennlig boligbygging nær kollektivknutepunkter. I tillegg ble det varslet at det skulle iverksettes et arbeid med å klargjøre markaloven § 2 for å få en forutsigbar behandling av fremtidige justeringssaker. Dette forslaget legges nå frem i proposisjonen.

Forslag til endringer i markaloven ble sendt på høring 6. april 2017 med frist for uttalelse 1. august 2017. Departementet opprettholder forslagene som ble fremmet i høringen om endringer i markaloven § 2, med noen mindre språklige endringer.

Vilkårene for utvidelse av marka til andre områder foreslås ikke endret i denne lovproposisjonen. Ordlyden i § 2 annet ledd om slike utvidelser foreslås imidlertid noe endret som følge av at bestemmelsene om innskrenkende grensejusteringer er foreslått skilt ut i nytt tredje og fjerde ledd. Lovendringen vil ikke endre på de føringer som ble gitt i Ot.prp. nr. 23 (2008–2009) s. 39 om utvidelser av marka.

Lovforslaget innebærer endringer vedrørende adgang til innskrenkende justeringer av markagrensen gjennom forskrift. Departementets forslag innebærer at det i bestemmelsen presiseres nærmere hvilken adgang Kongen i statsråd har til å foreta innskrenkende grensejusteringer. Departementet mener at loven bør suppleres med kriterier i samsvar med det som i dag fremgår av forarbeidene, og foreslår at det åpnes for innskrenkende grenseendringer etter to alternativer.

Det foreslås for det første at grensen kan justeres der vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. For det andre foreslås det en åpning for tekniske justeringer der dagens grense skaper praktiske problemer for forvaltning av eiendom i markagrensen. I lys av høringen og innkomne forslag til presisering av bestemmelsen legger departementet frem et forslag med en noe endret ordlyd enn hva som ble sendt på høring.

Bestemmelsen i høringsforlaget tredje ledd om mulighet til å vektlegge innlemmelse av områder i marka ved vurderinger av innskrenkinger av grensen er flyttet til nytt femte ledd. Departementet mener det kan være positivt at flere områder innlemmes i marka, både naturfaglig og av hensyn til friluftslivet, men slike innlemmelser må forankres i de berørte kommunene slik at det skapes legitimitet rundt markagrensen.

Forslaget innebærer ikke større endringer i eksisterende lov, og forslaget antas derfor ikke å få økonomiske eller administrative konsekvenser. En nærmere beskrivelse av hvilke konsekvenser som følger av markaloven, ble vurdert i forarbeidene til lov om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner (markaloven) Ot.prp. nr. 23 (2008–2009) s. 51 flg.

Nærmere om forslaget om grenseendringene i Lunner og Nittedal

Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus legger føringer for hvor utviklingen skal skje fremover. Boligutbygging nær kollektivknutepunkter er viktig nasjonal politikk. Områdene som nå foreslås endret, ligger i nærheten av kollektivknutepunkter og oppfyller således kravene om hvor det er ønskelig at boligutviklingen primært skal skje. Departementet mener fortetting nær kollektivknutepunkter er svært viktig i et klimaperspektiv.

Markaloven § 2 første ledd annet punktum sier i dag:

«Virkeområdet er nærmere avgrenset som det fremgår av Miljøverndepartementets digitale kart 'Markagrensen' datert 2. april 2009.»

Ved en endring av grensen som endringsforslaget innebærer, må dato for dette kartet endres. Samtidig gjøres en oppdatering av departementets navn til Klima- og miljødepartementet.

Området i Lunner som foreslås tatt ut av marka, ligger ved Harestua og er på 225 dekar. Plasseringen ligger nært opp til Gjøvikbanen og i gangavstand til eksisterende infrastruktur i området. I den regionale planen for areal og transport i Oslo og Akershus er Harestua nevnt som et av utbyggingsområdene nær hovedstadsområdet. Å legge til rette for boliger her vil derfor oppfylle kravet om nærhet til et kollektivknutepunkt og kan bidra til å sikre et levedyktig lokalsamfunn.

I Nittedal foreslås å grenseendret et område på 524 dekar sørvest for Kruttverket på Rotnes. Området ligger nær eksisterende bebyggelse og kollektivknutepunkter og i gang- og sykkelavstand fra Nittedal stasjon, som er kommunens viktigste knutepunkt. Området ligger i randsonen til marka. Nittedal kommune foreslår også å legge tre områder til marka som kompensasjon for områder som tas ut.

Kun et fåtall av høringsinstansene går imot forslaget. Departementet kan ikke se at det er kommet opp synspunkter i høringen som medfører at forslaget ikke bør fremmes. Selv om hensyn til klimavennlig boligbygging nær kollektivknutepunkter er viktig, så er en langsiktig bevaring av markagrensen også et svært tungtveiende hensyn. Departementet vil derfor understreke at forslaget om endring av markagrensen for disse to arealene ikke innebærer et signal om at tilsvarende endringer vil være aktuelt i fremtiden. Fremtidige endringer av markagrensen forutsettes behandlet i henhold til vilkårene for grensejustering etter markaloven § 2, med de presiseringer som er foreslått i denne bestemmelsen. Det kan ikke påregnes at endringer i grensen som faller utenfor denne bestemmelsen, vil bli fremmet for Stortinget som forslag om grenseendring gjennom endring av markaloven.

Forslaget innebærer ikke større endringer i eksisterende lov og antas derfor ikke å få økonomiske eller administrative konsekvenser.

Adgang til å bruke elsykler i marka

Utgangspunktet etter motorferdselloven er at all motorisert ferdsel i utmark er forbudt.

Klima- og miljødepartementet endret i 2017 forskrift 15. mai 1988 nr. 356 for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag ved å tilføye en ny § 2 a) i forskriften, der det fastslås at elsykler kan brukes i utmark. Kommunen ble gitt myndighet til å forby bruk av elsykler i bestemte områder eller traséer.

For utmark som ligger innenfor markalovens geografiske virkeområde, er bruk av elsykler fortsatt forbudt på grunn av forbudet mot motorisert ferdsel i markaloven § 10. Åpning for bruk av elsykler i marka krever derfor lovendring.

I tillegg til skogsmark og stier anses også veier som ikke er opparbeidet for kjøring med vanlig bil, som utmark etter motorferdselloven § 2. Det betyr at traktorveier, kjerreveier og andre enkle landbruksveier som ikke er kjørbare med vanlig bil (altså biler uten høy bakkeklaring og firehjulsdrift), er utmark. På slike veier i marka er dermed elsykler forbudt.

Private skogsbilveier som er opparbeidet for kjøring med vanlig bil, er ikke utmark. På slike veier gjelder derfor ikke markalovens forbud mot motorferdsel. Det betyr at elsykler i utgangspunktet vil kunne brukes fritt på slike veier i marka. Grunneier har etter friluftsløven § 4 anledning til å forby motorferdsel på private veier. Departementet vil komme tilbake til forslaget om å endre bestemmelsen i friluftsløven § 4 i egen proposisjon om endringer i friluftsløven.

På oppdrag fra Klima- og miljødepartementet sendte Miljødirektoratet 17. desember 2015 på høring et forslag om adgang til bruk av elsykler i utmark, herunder forslag om endring i markaloven.

Proposisjonen gjelder kun spørsmålet om åpning for bruk av elsykler i marka. For sammenhengens skyld har departementet gitt en kort oversikt over høringsinstansenes syn på høringsforslaget om endringer i reglene for bruk av elsykler i utmark generelt, i tillegg til synspunktene som gjelder marka spesielt. Det vises her til proposisjonens kapittel 4.3.3.

Når departementet i 2017 åpnet for bruk av elsykler i utmark, var dette ut fra et synspunkt om at elsykler med begrenset wattstyrke og hastighet umiddelbart skiller seg lite fra vanlige sykler både når det gjelder utseende, funksjon, skadepotensial og støynivå. Departementet vurderte det slik at en åpning for elsykler ville ha svært begrenset betydning for eventuelt senere press eller forventning om åpning for andre kjøretøyer.

Departementet la videre vekt på at elsykler åpner for lavterskel-friluftsliv, og at dette er positivt for folkehelsen.

Høringen viste et klart flertall for at bruk av elsykler burde avgrenses til veier og større stier med fast toppdekke. En slik løsning ville i stor utstrekning dekke det praktiske behovet for elsykkelbruk. Når departementet i sin forskriftsendring i 2017 ikke begrenset bruken av elsykler til slike traséer, var dette i første rekke ut fra hensynet til et enkelt, oversiktlig og brukervennlig regelverk.

Det foreligger etter det departementet kjenner til, ikke faglig dokumentasjon i dag som tilsier at elsykler er mer skadelige for naturmangfold enn vanlige sykler. Når det gjelder terrengslitasje, kan man ikke se bort fra at elsykler kan gi noe mer avtrykk, men avgjørende for slitasjen er sannsynligvis først og fremst det samlede antall syklistere. Departementet antar derfor at skadepotensialet for elsykler på sti er begrenset så lenge bruken ikke blir svært omfattende.

Når det gjelder brukerkonflikter, vil departementet påpeke at elsykler og vanlige sykler er likestilt utenfor utmark, herunder i Oslos bykjerne, dette til tross for at trafikken av syklistere, elsyklistere og gående gjennomgående er betydelig større her enn i marka.

De aller fleste høringsinstanser som uttalte seg om spørsmålet, stilte seg positive til åpning for elsykler i marka. Etter en samlet vurdering foreslår departementet, i samsvar med forslaget i høringen, å innføre en hjemmel i markaloven for departementet til å gi forskrift som tillater bruk av elsykler i marka.

En rekke sentrale høringsinstanser i Osloområdet som Oslo kommune, Oslo og Omland friluftsråd, Lillomarkas venner og Naturvernforbundet i Oslo og Akershus ga i høringen uttrykk for at de ikke motsatte seg åpning for elsykler såfremt dette ble avgrenset til veier og turveier.

Departementet har vurdert om det i marka kun bør åpnes for bruk av elsykler på veier og turveier, til tross for at denne begrensningen ikke gjelder i resten av landet. Som for resten av landet vil imidlertid en slik begrensning kunne få uheldige utslag enkelte steder, og det vil skape tolkningsproblemer i praksis. Departementet mener videre at det i utgangspunktet bør gjelde samme regler for elsykler i marka som ellers i landet, dersom det ikke finnes sterke og klare holdepunkter for at det vil medføre vesentlig større konflikter og mer slitasje her enn i bynære områder i landet for øvrig. Departementet kan ikke se at man har holdepunkter for dette i dag. Departementet viser dessuten til at kommunene vil ha mulighet til å forby eller begrense bruk av elsykler i bestemte områder eller på nærmere angitte strekninger, jf. forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark § 2 a), som også vil gjelde for marka.

Departementet foreslår på denne bakgrunn at forskriften som departementet utarbeider, utformes slik at elsykler skal kunne brukes i marka på lik linje som ellers i landet.

Forslaget utvider det geografiske området der elsykler er tillatt, og vil kunne få konsekvenser for politiets og Statens naturoppsyns eventuelle bruk av ressurser til kontroll av at sykklene tilfredsstillende kravene til elsykler, jf. § 2 a) i forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og vassdrag. Departementet legger til grunn at disse utgiftene er begrensede og vil kunne dekket innenfor berørte departementers gjeldende budsjettammer.

Ut over dette antas forslaget ikke å ha økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsmund Aukrust, Else-May Botten, fung. leder Espen Barth Eide, Hege Haukeland Liadal og Runar Sjøstad, fra Høyre, Trine Danielsen, Liv Kari Eskeland, Stefan Heggelund og Lene Westgaard-Halle, fra Fremskrittspartiet, Terje Halleland og Gisle Meininger Saudland, fra Senterpartiet, Sandra Borch og Ole André Myhrvold, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken, fra Venstre, Ingjerd Thon Hagaseth, fra Kristelig Folkeparti, Tore Storehaug, og fra Miljøpartiet De Grønne, Une Bastholm, viser til at i 2009 ble lov om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner (markaloven) vedtatt. Markaloven lovfester markagrensen, og innenfor lovens virkeområde er det et generelt byggeforbud. Ingen bygge- og anleggstiltak kan gjennomføres i marka uten tillatelse etter markaloven. Igangsetting av arbeid med arealdel av kommuneplan eller reguleringsplan etter plan- og bygningsloven krever tillatelse fra Klima- og miljødepartementet. Kommunale planvedtak må stadfestes av departementet for å få rettsvirkning etter plan- og bygningsloven.

Komiteen viser til formålet med markaloven, som er å fremme og tilrettelegge for friluftsliv, naturopplevelser og idrett. Loven skal sikre markas grenser og bevare et rikt og variert landskap og natur og kulturmiljø med kulturminner. Det skal samtidig tas hensyn til bærekraftig bruk til andre formål.

Komiteen viser til at loven er tilpasset de særskilte utfordringer som gjør seg gjeldende for eksisterende bebyggelse og virksomhet i Oslomarka, for eksempel etablerte lokalsamfunn og hytteområder. Kommunene har fortsatt et primært forvaltningsansvar for sine markaområder. For å bidra til en helhetlig forvaltning av Oslomarka har Fylkesmannen i Oslo og Akershus overord-

net klagemyndighet for markasaker i alle kommuner med områder i marka.

Komiteen viser ellers til brev av 11. februar 2019 (vedlagt) fra statsråd Ola Elvestuen.

Forslag om endring av bestemmelsen om markagrensen (§ 2)

Komiteen har merket seg at regjeringen foreslår å endre markaloven § 2, som omhandler hvilke justeringer av grensen som kan vedtas i forskrift. Det foreslås at markagrensen kan innskrenkes der vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Videre foreslås det at det kan gjøres mindre justeringer der grensen går gjennom boligeiendommer, eller det er større praktiske ulemper for forvaltningen av en eiendom. Justeringene må ikke skade friluftsliv, idrett eller naturopplevelse nevneverdig.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne mener, som også flere av høringsinstansene har påpekt, at det ikke er lagt fram en begrunnelse for forslag til endring av § 2. Igjeldende rett er det allerede gitt adgang til å foreta mindre innskrenkende grensejusteringer, men kriteriene for en slik justering er at den ikke må medføre at friluftsliv, natur eller kulturverdier blir vesentlig skadelidende. Hensynet til miljø- og friluftsverdier av lokal betydning skal tas med i en slik vurdering, og ved vurderingen av det enkelte grensejusteringsforslaget må det foretas en vurdering av den samlede virkning grensejusteringen vil ha i den enkelte kommune og i marka som helhet.

Disse medlemmer har merket seg at dagens bestemmelse i § 2 er godt innarbeidet, og at den har fungert i praksis. Det er, siden loven ble vedtatt, blitt gjennomført justering av grensen på 47 steder og i 11 kommuner.

Disse medlemmer går imot forslaget til endring av § 2 annet ledd og nytt tredje, fjerde og femte ledd, som åpner for at regjeringen gjennom forskrift kan endre grensen av vesentlige samfunnsinteresser. Disse medlemmer viser til at det er uklart hva begrunnelsen for et sånt forslag vil være, og viser til at systemet fungerer godt som det gjør i dag. Disse medlemmer er enige i at det kan finnes vesentlige samfunnsinteresser som gjør det riktig å endre grensene, men mener det er rom for det innenfor dagens lovverk. Regjeringen kan enten gjøre det gjennom en statlig arealplan, alternativt kan man foreslå grenseendringer i Stortinget som lovsak.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at det ikke er riktig at det er rom for å endre markagrensen av hensyn til vesentlige sam-

funnsinteresser innenfor dagens lovverk. Grensene kan endres gjennom lovsak til Stortinget, men det betyr samtidig at det ikke er innenfor dagens lovverk. Disse medlemmer viser videre til at grensen ikke kan endres gjennom statlig arealplan.

Disse medlemmer mener derfor det er behov for endringene som foreslås i § 2. I 2015 ble det varslet at et arbeid for mer forutsigbar behandling av fremtidige justeringssaker skulle igangsettes. Disse medlemmer mener dette arbeidet er viktig, da det bør være en mulighet for å justere grensen dersom det oppstår uforutsette behov av stor samfunnsmessig betydning og som ikke kan løses på annen måte.

Disse medlemmer støtter regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet mener det kan være praktiske og gode grunner for å lempe på behandlingen av mindre og innskrenkende grensejusteringer knyttet til markagrensen.

Disse medlemmer er imidlertid kritiske til proposisjonens forslag til endring i markaloven § 2 annet ledd, hvor disse medlemmer tolker det slik at det er gitt en mer generell mulighet til å utvide markagrensen ved at ordet «justering» er strøket. Ved formuleringen «Kongen kan gi forskrift om at loven skal gjelde for nærliggende områder som har, eller gjennom tilrettelegging og skjøtsel kan få, tilsvarende verdi for friluftslivet» åpnes det tilsynelatende for større grenseendringer uten at Stortinget skal behandle dette. Disse medlemmer kan ikke se at det er tatt forbehold om «innskrenkende justeringer» eller «mindre innskrenkende justeringer», slik det fremholdes at er intensjonen med forslagene til ny lovtekst. Disse medlemmer går imot endring av § 2 annet ledd.

Disse medlemmer ser at det når det gjelder behov for mindre justeringer ved «vesentlige samfunnsinteresser» eller det som i proposisjonen kalles «mindre tekniske justeringer», kan være praktisk å håndtere dette gjennom forskrift fremfor gjennom statlige arealplaner eller lovsak i Stortinget.

Disse medlemmer ser i utgangspunktet ikke at det er de såkalte innskrenkende grensejusteringer for markagrensen i proposisjonens forslag til nytt tredje og fjerde ledd som er det største problemet når det gjelder arealkonflikter i pressområder. Disse medlemmer mener at det grunnleggende sett er viktigere at vern av dyrket mark opprettholdes og håndheves i disse områdene. Disse medlemmer merker seg at det er understreket i proposisjonen at vilkårene for utvidelse av marka til andre områder ikke er foreslått endret med dette, og at forslaget er begrenset til å gjelde innskrenkende grensejusteringer. Disse medlemmer merker seg videre at det er disse begrepene som også brukes i de konkrete forslagene knyttet til tredje og fjerde ledd.

Disse medlemmer merker seg at det i høringsuttalelse fra Norges Bondelag er kommet inn forslag om å legge inn landbruksinteresser som et hensyn ved vurderingen av «mindre innskrenkende» grensejusteringer av markagrensen i forslag til nytt fjerde ledd. Disse medlemmer ser at det i randsonen mellom marka og landbruksområder kan oppstå konflikt ved at gårdsbruk med denne beliggenheten får bolig- eller næringsbygg uhensiktsmessig tett opp til sin eiendom, med de konflikter det kan innebære mellom landbruksaktiviteter og boligformål. Disse medlemmer er klar over at markalovens formål er å fremme og tilrettelegge for friluftsliv, naturopplevelse og idrett. Imidlertid er det slik at det er aktivt landbruk i nærheten av marka i flere områder, og disse medlemmer mener derfor det er viktig at lovgiver uttrykker verdien i at det drives landbruk i disse områdene, og at det er vilje til å legge til rette for et lavt konfliktnivå mellom marka, bolig- og næringsområder og landbruket.

Disse medlemmer vil derfor fremme forslag om at dette hensynet tas inn i lovteksten på følgende måte:

«§ 2 nytt fjerde ledd skal lyde:

Kongen kan gi forskrift om mindre innskrenkende grensejusteringer av grensen der den går gjennom boligeiendommer, eller den av andre grunner medfører større praktiske ulemper for forvaltningen av en eiendom, og justeringen ikke er til nevneverdig skade for friluftsliv, idrett, landbruksinteresser eller naturopplevelse.»

I proposisjonens forslag til § 2 nytt siste ledd vises det til «(...) at det kan legges vekt på om det legges nye egnede områder til Marka til erstatning for området som tas ut». Dette som et moment som kan vektlegges i vurderingen av om grensejusteringer skal skje. Disse medlemmer legger til grunn at det da er snakk om «nye egnede områder» som er lokalt forankret og fremmet som forslag av den berørte kommune og/eller grunneier slik det gjøres etter gjeldende rett, og at det ikke gjennom denne bestemmelsen gis anledning til å legge inn nye områder uten videre.

Grenseendring

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Miljøpartiet De Grønne, viser til at lovforslaget inneholder forslag til grenseendring som innebærer at ca. 225 dekar tas ut av marka i Lunner kommune og ca. 524 dekar tas ut av marka i Nittedal kommune. Samtidig foreslår regjeringen å legge til tre områder i marka på totalt 743 dekar i Nittedal kommune. Områdene er foreslått av kommunen og gjelder del av Berger skog nord for Tumyrhaugen (ca. 479 daa), område ved Asveien nord (ca. 151 daa) og Kirkebylia sør (ca. 113 daa).

Flertallet støtter forslaget til grensejustering.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne slutter seg ikke til forslaget til grensejustering i Lunner og Nittedal. Dette medlem mener potensialet for fortetting og transformasjon må utnyttes bedre før nye utbyggingsområder tas i bruk.

Dette medlem mener Lunner kommune bør tilstrebe å nå sitt befolkningsmåltall gjennom fortetting og transformasjon i og ved sentrum og lokalsentre, som er det viktigste virkemiddelet for å endre innbyggernes reisevaner og få flere til å velge kollektivtransport, sykkel og gange på flere av sine reiser.

Dette medlem viser til at Nittedal kommune legger opp til at 80 pst. av bolig- og befolkningsveksten skal skje i Rotnes-området, som prioritert vekstområde. Det er bra, men dette medlem mener veksten bør skje gjennom fortetting og transformasjon innenfor dagens byggesone.

Dette medlem viser til Oslo kommunes høringsinnspill, der det fastslås at beliggenheten for det aktuelle endringsområdet i Nittedal kommune ikke er i henhold til retningslinjene i Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus. Planen sier at gangavstand bør være styrende for hvor arealutvikling skal skje, og hvor ulike funksjoner skal ligge.

Dette medlem viser til departementets forslag om å innlemme tre områder i Nittedal kommune i marka, som kompensasjon for områdene som tas ut. Dette medlem er generelt positiv til å utvide marka, men registrerer at det mangler en konkret vurdering av erstatningsområdenes verdi for idrett, naturopplevelse og friluftsliv sammenlignet med områdene som tas ut. Dette medlem mener departementet burde gjennomført en slik vurdering i forbindelse med proposisjonen.

Åpne for bruk av elsykkel i Osломarka (§ 10)

Komiteen viser til at Klima- og miljødepartementet i 2017 endret forskrift 15. mai 1988 nr. 356 for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag ved å tilføye en ny § 2 a) i forskriften, der det fastslås at elsykler kan brukes i utmark. Kommunen ble gitt myndighet til å forby bruk av elsykler i bestemte områder eller traséer. For utmark som ligger innenfor markalovens geografiske virkeområde, er bruk av elsykler fortsatt forbudt på grunn av forbudet mot motorisert ferdsel i markaloven. Veier i utmark som ikke er opparbeidet for kjøring med vanlig bil, anses som utmark. Forbudet mot elsykler gjelder dermed på traktorveier, kjerreveier og lignende. De store skogsbilveiene i marka er derimot ikke utmark, og forbudet mot elsykler gjelder derfor i utgangspunktet ikke her.

Komiteen har merket seg at Miljødirektoratet og friluftsansisasjonene i sine synspunkter på forslaget har vurdert det som lite hensiktsmessig å ha et absolutt

forbud mot bruk av elsykler i utmark. Et absolutt forbud vil berøre områder der det ikke er knyttet miljømessige ulemper eller brukerkonflikter til bruk av elsykler, og der et forbud kan være til hinder for økt bruk av elsykler som et «grønt» framkomstmiddel.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne mener det er riktig å åpne for at elsykler skal kunne benyttes på turveier med grus eller fast dekke, men at det av hensyn til natur og friluftsliv ikke nå åpnes for elsykler på stier. Dette er i tråd med høringsinnspillet fra både Oslo kommune og markarådet.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«§ 10 nytt sjettede ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om adgang til bruk av elsykler i utmark i marka og om bruken av slike sykler. Det åpnes for bruk av elsykler på turveier med grus eller fast dekke, men ikke på stier.

Markakommunene kan vedta forbud på gitte steder eller tider, og maksimal fart skal være 25 km/t.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til regjeringens forslag om elsykler.

Disse medlemmer mener det er nødvendig med en regulering av bruk av elsykler i Osломarka. Videre viser disse medlemmer til at forskriftshjemmen som foreslås av regjeringen, vil gjøre at denne reguleringen av Osломarka og resten av landet er på samme rettslige nivå. Disse medlemmer påpeker at en forskrift er mer fleksibel dersom det må gjøres endringer.

Disse medlemmer merker seg at kommunen vil kunne vedta forbud for bruk av elsykler i større områder av gangen. Disse medlemmer har videre merket seg at det uttales i lovforslaget at departementet i forskrift vil kunne «gi kommunen myndighet til å bestemme at bruk av elektriske sykler ikke er tillatt i bestemte områder eller på nærmere angitte strekninger eller traséer». Disse medlemmer vil presisere at forskriften må gi kommunen mulighet til å forby eller begrense bruken av elsykler, for eksempel slik at elsykler bare er tillatt på turveier eller andre traseer med grus eller annet fast dekke, både i større områder eller i hele kommunen.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet mener marka så langt som mulig bør være likestilt med annen utmark på dette punkt, og ser derfor ikke behovet for å unnta stier når man tillater bruk av elsykler på turveier. Disse medlemmer mener imidlertid at kommunens mulighet til nærmere å regulere bruk

og ferdsel med elsykkel, ut fra lokale forhold, er hensiktsmessig.

Disse medlemmer foreslår derfor følgende:

«§ 10 nytt sjettede ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om adgang til bruk av elsykler i utmark i Marka. Kommunen har myndighet til i forskrift å bestemme at bruk av elektriske sykler ikke er tillatt i bestemte områder eller på nærmere angitte strekninger eller traseer.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 1

§ 10 nytt sjettede ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om adgang til bruk av elsykler i utmark i marka og om bruken av slike sykler. Det åpnes for bruk av elsykler på turveier med grus eller fast dekke, men ikke på stier.

Markakommunene kan vedta forbud på gitte steder eller tider, og maksimal fart skal være 25 km/t.

Forslag fra Senterpartiet:

Forslag 2

§ 2 nytt fjerde ledd skal lyde:

Kongen kan gi forskrift om mindre innskrenkende grensejusteringer av grensen der den går gjennom boligeiendommer, eller den av andre grunner medfører større praktiske ulemper for forvaltningen av en eiendom, og justeringen ikke er til nevneverdig skade for friluftsliv, idrett, landbruksinteresser eller naturopplevelse.»

Forslag 3

§ 10 nytt sjettede ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om adgang til bruk av elsykler i utmark i Marka. Kommunen har myndighet til i forskrift å bestemme at bruk av elektriske sykler ikke er tillatt i bestemte områder eller på nærmere angitte strekninger eller traseer.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding § 2 første ledd fremmes av samtlige av komiteens medlemmer, unntatt medlemmet fra Miljøpartiet De Grønne.

Komiteens tilråding § 2 annet og fjerde ledd fremmes av komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Komiteens tilråding § 2 tredje og femte ledd fremmes av komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Komiteens tilråding § 10 sjettede ledd fremmes av komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i markaloven (justeringer av markagrensen m.m.)

I

I lov 5. juni 2009 nr. 35 om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner gjøres følgende endringer:

§ 2. Geografisk avgrensning skal lyde:

Lovens geografiske virkeområde (Marka) består av følgende områder: Kjekstadmarka, Vardåsmarka, Vestmarka, Krokskogen, Bærumsmarka, Nordmarka, Lillomarka, Romeriksåsene, Gjelleråsmarka, Østmarka og Sørmarka. Virkeområdet er nærmere avgrenset som det fremgår av *Klima- og miljødepartementets digitale kart «Markagrensen»*.

Kongen kan gi forskrift om at loven skal gjelde for nærliggende områder som har, eller gjennom tilrettelegging eller skjøtsel kan få, tilsvarende verdi for friluftslivet.

Kongen kan gi forskrift om innskrenkende justeringer av markagrensen dersom vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Arealmangel som følge av utbyggingspress i regionen, utgjør ikke en vesentlig samfunnsinteresse.

Kongen kan gi forskrift om mindre innskrenkende justeringer av grensen der den går gjennom boligeiendommer, eller den av andre grunner medfører større praktiske ulemper for forvaltningen av en eiendom, og justeringen ikke er til nevneverdig skade for friluftsliv, idrett eller naturopplevelse.

I vurderingen av om grensen skal justeres etter tredje eller fjerde ledd kan det legges vekt på om det legges nye egnede områder til Marka til erstatning for området som tas ut.

§ 10 nytt sjettede ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om adgang til bruk av elsykler i utmark i Marka og om bruken av slike sykler.

II

Ikrafttredelse

Loven trer i kraft straks.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 14. februar 2019

Espen Barth-Eide

fung. leder

Åsmund Aukrust

ordfører

VEDLEGG**Brev fra Klima- og miljødepartementet v/statsråd Ola Elvestuen til Stortingets presidentskap, datert 11. februar 2019****Retting av tekst i Prop. 11 L**

Vi viser til tidligere oversendelse av Prop. 11 L om endringer i markaloven (justeringer av markagrensen m.m.) som nå ligger til behandling i energi- og miljøkomiteen.

Det er oppdaget en feil i forslaget til lovtekst og vi ber derfor Stortinget om å gjøre vedtak til lov om endringer i markaloven i samsvar med vedlagte forslag.

Feilen ligger i forslag til ny lovtekst §2 første ledd som nå skal lyde:

Lovens geografiske virkeområde (Marka) består av følgende områder: Kjekstadmarka, Vardåsmarka, Vestmarka, Krokskogen, Bærumsmarka, Nordmarka, Lillomarka, Romeriksåsene, Gjelleråsmarka, Østmarka og Sørmarka. Virkeområdet er nærmere avgrenset som det fremgår av Klima- og miljødepartementets digitale kart "Markagrensen".

Etter Stortingets vedtak i saken, vil Klima- og miljødepartementet besørge at et oppdatert kart over markalovens grenser blir utarbeidet og sendt Lovdata. Kartet vil da følge som et vedlegg til loven.

Vedlegg**Forslag til lov om endringer i markaloven (justeringer av markagrensen m.m.)****I**

I lov 6. mai 2009 nr. 35 om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner gjøres følgende endringer:

§ 2 skal lyde:

Lovens geografiske virkeområde (Marka) består av følgende områder: Kjekstadmarka, Vardåsmarka, Vestmarka, Krokskogen, Bærumsmarka, Nordmarka, Lillomarka, Romeriksåsene, Gjelleråsmarka, Østmarka og Sørmarka. Virkeområdet er nærmere avgrenset som det fremgår av Klima- og miljødepartementets digitale kart "Markagrensen".

Kongen kan gi forskrift om at loven skal gjelde for nærliggende områder som har, eller gjennom tilrettelegging eller skjøtsel kan få, tilsvarende verdi for friluftslivet.

Kongen kan gi forskrift om innskrenkende justeringer av markagrensen dersom vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Arealmangel som følge av utbyggingspress i regionen, utgjør ikke en vesentlig samfunnsinteresse.

Kongen kan gi forskrift om mindre innskrenkende justeringer av grensen der den går gjennom boligeiendommer, eller den av andre grunner medfører større praktiske ulemper for forvaltningen av en eiendom, og justeringen ikke er til nevneverdig skade for friluftsliv, idrett eller naturopplevelse.

I vurderingen av om grensen skal justeres etter tredje eller fjerde ledd kan det legges vekt på om det legges nye egnede områder til Marka til erstatning for området som tas ut.

§ 10 nytt sjetten ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om adgang til bruk av el-sykler i utmark i Marka og om bruken av slike sykler.

II

Ikrafttredelse

1. Loven trer i kraft straks.

